

متن پرسش

سلام علیکم: در مورد سوال ۱۳۵۴۶ که فرمودید عین سخنان نیچه و هایدگر را ذکر کنم به آن دسترسی ندارم ولی آقای داوری در کتاب فلسفه ایدیولوژی و دروغ چنین می گویند: «در طی دو هزار و پانصد سال در فلسفه سخن این بوده است که نظر تکلیف عمل را روشن می کند. از نیچه به بعد فیلسوفان مخصوصا درباره این نسبت تامل کرده اند. هایدگر بر این قضیه روشنایی بسیار افکند و شاگرد او هانا ارنت به صراحت تقدم عمل را اثبات کرد» و در جایی می فرماید: «غرب از ابتدای تاریخ جدیدش دو وضع داشته است در هر دو وضع عمل بر نظر تقدم دارد. اگر در تاریخ فلسفه از زمان سقراط تا دوره جدید علم مقدم بر عمل بود در تفکر جدید غربی اراده بر عمل مقدم انگاشته شد.» و یا: «برای پاسخ دادن به این پرسش ها باید در معنای نظر و عمل و نسبت آنها با یکدیگر بیشتر تامل کرد. شاید ما در طرح مساله مرتکب اشتباهی شده باشیم ما از کجا می دانیم که آدمی صاحب دو قوه و توانایی نظری و عملی است؟... پس بیاییم نظر و عمل را از هم جدا ندانیم و فکرکنیم که نظر و عمل گرچه دو جلوه ی متفاوتند دو امر مستقل و منفک از یکدیگر نیستند یعنی عمل بدون نظر و نظر بدون عمل معنی ندارد. ولی باز وقتی به نظر و عمل می اندیشیم ناگزیر دوبین هستیم اگر نظر در برابر عمل قرار گرفت با سعی در به هم پیوستن شان دوگانگی منتفی نمی شود.»

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: بنده عرض کردم این حرف درستی است که در نگاه نیچه و هایدگر، عمل بر نظر مقدم است، ولی در فضای فلسفه‌ای که آن‌ها در آن قرار دارند، نه آن‌که بتوانیم آن نگاه را در فلسفه‌ی اسلامی جستجو کنیم. فضای فلسفه‌ی آن‌ها با عقل دیگری جلو می‌رود. به همین جهت عرض شد باید با متون خود آن‌ها حرف آن‌ها را فهمید نه با نگاه انتزاعی خودمان. موفق باشید